

KIAMBATISHO CHA 1: MASWALI YA ZANA YA IBPA YA MAKE WAY.

Madhumuni ya maswali	Maswali
Je, sera ni kuhusu nini?	Je, ni suala gani la sera linalozingatiwa?
	Ni nini madhumuni ya sera hii na kwa nini inahitajika kulingana na walioitengeneza na kulingana na walioikuza?
	Je, kuna kitu kimebadilika katika jinsi suala hili linavyochukuliwa na wale walioliendeleza? Je, hiyo ni ya hivi karibuni?
	Je, sera hii ni jumishi kwa kiasi gani katika hatua ya maendeleo?
	Ni nini kisichozingatiwa au kushughulikiwa? Ni masuala gani hayapo?
Kuelezea mfumo ikolojia wa sera	Je, ni sekta gani pana au mazingira ya kisera ambayo sera hii inamiliki?
	Je, sera hii ni sehemu ya seti pana ya sera zinazotegemeana? Je, sera hii inatii sera zingine za kitaifa, kikanda na kimataifa na/au mikataba na/au ahadi?
	Je, sera zinatoa mwongozo wa kina zikijumlishwa? Ni nini kinakosekana?
	Je, sera hii inakinzana au kushindana na sera nyingine inayoshughulikia suala hilo, au kuhusiana kwa karibu, suala la sera? Eleza utata au masuala shindani. Je, sera moja inaonekana kuwa muhimu zaidi kuliko nyingine? Na ni nani anayeathiriwa na utata au ushindani?
Kufafanua mitazamo inayounda msingi wa sera	Je, suala hilo linawakilishwa vipi katika sera? Je, inawakilishwa kama suala la haki za binadamu, haki ya kijamii, kiuchumi na/au la kimatibabu? Je, hii ni suala la suala moja au zaidi ya moja? Je, ni sehemu gani kuu za uchanganuzi zinazounga mkono sera: sosholojia, afya ya umma, saikolojia, tiba ya kibayolojia, n.k.? Je, mbinu ya utofauti wa taaluma mbalimbali imetumika?
	Kulingana na maandishi ya sera, ni mawazo gani yanatokana na uwakilishi huu wa tatizo? (Hizi zinaweza, kwa mfano, kuwa imani kuhusu sababu zinazoweza na ni watu gani wameathirika zaidi.)

	Je, sera, au mijadala ya kisiasa na kiufundi inayoizunguka, inatoa maelezo ya kihistoria ya hali ya watu inayowashughulikia? (Mifano ni athari za ukoloni, ujenzi wa taifa na utandawazi wa kiuchumi.)
	Ushahidi gani ulitumika? Data ya kiasi, data ya ubora, mbinu mchanganyiko? Je, kuna taarifa za usuli zinazopatikana kwenye vyanzo vya data? Je, maarifa ya kibinafsi ya maisha ya watu wenyewe, na muktadha wanamoishi, pia yalitumika kama ushahidi?
	Je, kuna mapungufu ya ushahidi kwa madai ya sera (Kwa mfano, kukosa ushahidi, ushahidi uliopitwa na wakati, vyanzo visivyotegemewa)?
Kufungua mchakato wa kutengeneza sera	Je, ni taasisi/idara gani na watu binafsi wakuu wanawajibika kuandaa sera hii? Nani alihusika? Nani alitengwa? Wasifu wao wa kisiasa na/au kikazi ni upi?
	Je, sera hiyo ilitengenezwa kwa ushirikiano na watu inayowashughulikia? Je, wanaharakati wa mashinani na vikundi vya jamii viliwakilishwa?
Watu na sifa au vitambulisho sera inashughulikia	Je, sera hii inashughulikia kundi fulani la watu? Je, makundi yoyote yameachwa?
	Ulinganisho unafanywa? Ikiwa ndivyo, ni nani anayelinganishwa na nani? Je, kuna kundi ambalo kila aina nyingine inalinganishwa nalo? Je, ni tofauti gani, tofauti na ufanano gani unaozingatiwa kuwepo kati na miongoni mwa makundi yaliyojumuishwa?
	Je, sera inaelezeaje watu inaowashughulikia? Je, kuna ubaguzi wowote au kuna maelezo ya jumla? Je, watu waliathiriwa na sera iliyoshauriwa kuhusu masharti yaliyotumika?
	Je, sera inaelezea watu inaowashughulikia kulingana na sifa au utambulisho mmoja muhimu? Au zaidi ya mmoja? Ni sifa ngapi zinashughulikiwa? Ni nini?
	Je, sifa au utambulisho unaonekana kuwa changamano, unaounganishwa, wenye nguvu na unaofungamana na wakati, mahali na mtazamo? Kuna uhusiano gani unaofikiriwa kati ya sifa? Je, yote yana umuhimu sawa kwa mujibu wa sera, au ni ya msingi na mengine ya pili?
	Je, sera itatekelezwa na nani atafaidika? Je, sera inashughulikia kikundi moja kwa moja? Nani mwingine? Je, mtu yeyote atafaidika isivyo moja kwa moja? Je, baadhi ya watu wanaweza kufaidika nayo huku sera ikiwa haiwatambui/kuwazingatia?

	Je, kuna mtu yeyote anaweza kuumizwa moja kwa moja na sera hii? Je, mtu yeyote anaweza kudhurika kwa njia isiyo ya moja kwa moja? Je, vikundi hivi vimetambuliwa au kuzingatiwa?
Jinsi sera inavyofanya kazi	Je, sera inatafuta kushughulikia sababu za kimfumo na za kimuundo? Je, inatoa suluhu endelevu (seti ya) kwa tatizo inalotaka kutatua?
	Je, ni muda gani wa utekelezaji wa sera? Je, sera inapendekeza masuluhisho gani ya muda mfupi, wa kati na mrefu?
	Je, sera inatoa vipi maelezo ya utekelezaji wake, katika suala la mgao wa bajeti, mipango ya idara, ushirikiano?
	Je, ikiwa sera itatekelezwa, ingebadilisha vipi hali ya watu inayowashughulikia?
	Je, sera hii inaweza kuzalisha ukosefu wa usawa uliopo au kudumisha au kuunda ukosefu wa usawa kati ya vikundi tofauti? Je, inaweza kuingiza dhana na upendeleo au mahusiano yaliyopo ya madaraka? Ni nini kingehitaji kubadilika ili kuepusha hilo?
	Je, sera inaweza kuleta ushindani wa rasilimali au umakini wa kisiasa kati ya vikundi vilivyo katika hali tofauti? Au kati ya masuala?
	Je, masuluhisho ya sera yanahimiza mshikamano na ujenzi wa muungano katika maslHI, vikundi na masuala tofauti.
Ufuatiliaji na tathmini, maendeleo zaidi ya sera	Je, ni taasisi/idara gani na watu gani watawajibika kuhakikisha utekelezaji wa mapendekezo ya sera? Je, wao ndio walio na nafasi nzuri zaidi ya kufanya hivyo?
	Je, ni kipimo gani cha mafanikio ya sera? Kwa nani?
	Je, ni jumuiya gani zilizoathirika zitashiriki kikamilifu katika kutathmini utekelezaji na matokeo ya sera? Je, hii itakuwa kwa misingi inayoendelea? Je, watahusika katika utayarishaji wa viashirio muhimu pia?
Uwajibikaji	Je, ni taasisi/idara gani na watu binafsi wakuu wanawajibika kufuatilia sera? Je, majukumu na wajibu wao ni nini? Utekelezaji wenye mafanikio wa sera unahitaji watu na mashirika mbalimbali kutekeleza jukumu au kuwajibika (k.m. wizara husika na mashirika ya serikali, mashirika ya Umoja wa Mataifa, AZAKi na jumuiya, vyombo vya habari, n.k.)
	Je, taasisi/idara hiyo ndiyo inawajibika katika kuwajibikia walengwa wa sera?
	Je, ni muda gani na taratibu za uwajibikaji za utekelezaji zimetambuliwa? Je, kuna madirisha maalum kwa walengwa? Je, vijana wanaweza kujihusisha na taratibu hizi?